

ΠΛΑΤΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ
ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΜΗΝΑ

ΥΠΟ ΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟΥ

ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Α΄.-ΤΟΜΟΣ Α΄.

(Ὅτι ἐστὶ περὶ τοῦ ἄν ὀσιωτέρου ἀνθρώπου
βουλευόμενον ἢ περὶ παιδείας καὶ αὐτοῦ καὶ
τῶν αὐτοῦ οἰκείων. (Πλάτ. Θιάγης.)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Κ. Ν. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΣ

—
1879

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΩΝ

(ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΒΗΡ) *

Περὶ τῆς ἐπαγρυπνήσεως ἐν τῷ σχολείῳ.

(Περὶ τῶν ἐν τῷ σχολείῳ δρώντων προσώπων καὶ τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν καὶ καθηκόντων).

Τὸ πρῶτον, ὅπερ πρέπει νὰ ἐπιζητηῖται παρὰ παντὸς διδασκάλου, εἶνε ἢ ἐπαγρυπνήσις ἐφ' ἑαυτοῦ τοῦ ἰδίου, ἐπὶ τῶν τρόπων του, τῆς γλώσσης του. Ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ σχολείου, ἐν δημοσίᾳ συναναστροφῇ ὡς καὶ ἐν τῷ οἰκογενειακῷ κύκλῳ ὁ διδάσκαλος πρέπει νὰ προσέχη, ὥστε νὰ μὴ λέγη καὶ πράττη τι, ὅπερ ἀντίκειται πρὸς τοὺς νόμους τῆς ἠθικῆς, τῶν λεπτῶν τρόπων, καὶ νὰ μὴ ἀμελήῃ ὅ,τι ἡ ἀγωγή τῶν παιδῶν ἀπαιτεῖ. Πᾶσα ἔκρηξις πάθους, ὀργῆς, ἐκδικήσεως, φθόνου, χαιρεκακίας καταισχύουσι τὸν διδάσκαλον ἐνώπιον τῶν παιδῶν. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθές, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἐπαγρυπνῇ ἐφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' εἶνε καὶ τὸ ἕτερον ἀληθές, ὅτι τὸ λησιμονεῖν τὰ καθήκοντα ταῦτα παρ' οὐδενὶ ἄλλῳ ἔχει τόσῳ κακᾶς συνεπειᾶς, ὅσον παρὰ τῷ διδασκάλῳ, διότι οὗτος δὲν βλέπτει μόνον ἑαυτὸν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους. Ἐκ τῆς διαγωγῆς του ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία ἢ ἡ κακοτυχία ὀλοκλήρων γενεῶν.

Πρέπει δὲ ὁ διδάσκαλος νὰ ἐπαγρυπνῇ καὶ ἐπὶ τῆς διδασκαλίας του, καὶ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ τοῦ εἴδους ταύτης. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε πρέπει νὰ εἰσέρχηται εἰς τὸ σχολεῖον ἀπροπαρασκευαστος. Πρέπει κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους νὰ διανέμη τὴν ὅλην του διδασκαλίαν εἰς 40 ἐβδομάδας καὶ πρέπει πᾶσαν ἐκτροπὴν ἀπὸ τῆς πνευματικῆς ταύτης τοῦ σχολείου καταστάσεως εὐσυνειδήτως νὰ σημειοῖ ἐν τῷ καταλόγῳ του, ὅπως προϊόντος τοῦ χρόνου φθάσῃ ἀσφαλέστερον εἰς τὸν σκοπὸν* αἱ προπαρασκευαί του πρέπει μάλιστα νὰ ἦνε ἐγγραφαί. Ἀκριβῆς ἀποστήθισις τούτων εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαία εἰς τὸν διδάσκαλον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη βραδύτερον δὲ δύναται τὴν ἐξηκριβωμένην ὕλην νὰ γράψῃ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον διεξοδικῶς ἐν εἰδει πραγματείας καὶ μετὰ προσήκουσαν ἀσκησιν καὶ πρὸς τὸ καλῶς ἀπαγγέλλειν καὶ πρὸς τὸ ὀρθῶς ἐρωτᾶν, ὡς ἐν γένει ἐν τῇ διδασκαλίᾳ συμβαίνει, νὰ ἐπισκοπήσῃ σαφῶς τὴν ὕλην καὶ νὰ ἀποτυπώσῃ ἐν τῇ διανοίᾳ του. Ἀλλ' ὑπὸ πᾶσαν σχέσιν ἀνάγκη ἐφίσταται ἀναλόγου προπαρασκευῆς.

* Ὁρα προηγ. τεύχος σελ. 23.

Ίκανός διδάσκαλος δέν φροντίζει μόνον νά προπαρασκευασθῆ καλῶς, ἀλλὰ καί νά μετασκευάσῃ τὸ μάθημά του προσφόρως, ὃ ἔστι σημειοῦ πᾶν ὅ,τι ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παρετήρησεν, καί πᾶσαν ἐκτροπήν ἐκ τοῦ παρασκευασθέντος μαθήματός του, ἣν δύναται νά χρησιμοποιήσῃ ἐν τῷ μέλλοντι. Ὡς ἕκαστος ἔμπορος ἔχει τὸ λογιστικόν του βιβλίον, ἐν ᾧ ἀντιπαράτιθενται τὸ ἀλαβεῖν καί δοῦναι» οὕτως ὁ διδάσκαλος πρέπει νά ἔχῃ τὸ «καθημερινόν του βιβλίον» ἐν ᾧ νά παραβάλλῃ τοῦθ' ὅπερ ἠθέλησεν καί ἐκεῖνο, ὅπερ κατώρθωσεν.

Ἄν ὁ διδάσκαλος εἶνε καλὸς φύλαξ ἑαυτοῦ καί ἔχει αὐτὸς τὴν ἀγωγὴν ἐκείνην, δι' ἧς δύναται ἄλλους νά παιδαγωγήσῃ, τότε δύναται τις καί νά ἐλπίζῃ ὅτι αὐτὸς μετ' ἐπιτυχίης ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῶν αὐτῶ ἐμπεπιστευμένων μαθητῶν. Τὸ κάλλιστον ἀσφαλέστατον καί εὐγενέστατον μέσον πρὸς τὴν τῶν παιδῶν ἐπαγρύπνησιν εἶνε ὁ ὀξυδερκὴς ὀφθαλμὸς τοῦ διδασκάλου. Ἄνθρωπος, ὅστις δι' ἀνοκτῶν ὀφθαλμῶν δέν βλέπει καί δι' ὑγιῶν ὠτιῶν δέν ἀκούει, δέν ἀξίζει νά ᾔηνε διδάσκαλος. Καθ' ὃν τρόπον ὁ διδάσκαλος μεταχειρίζεται τοὺς ὀφθαλμούς του, διαγινώσκει τις τὸν βαθμὸν τῆς παιδαγωγικῆς αὐτοῦ ικανότητος. Ἄν τινες διδάσκαλοι μεταχειρίζοντο καλλίτερον τοὺς ὀφθαλμούς των, ὥστε κατὰ πᾶσαν στιγμὴν νά διαβλέπωσι καί τὸ ἐλάχιστον, ὅπερ συμβαίνει ἐν τῷ σχολείῳ, τότε δέν θὰ εἶχον ἀνάγκη τῆς μάστιγος καί τῆς ράβδου.

Ἡ ἐπαγρύπνησις τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ διδασκάλου φαίνεται ἰδίως εἰς τὸ ἀποτρέπειν τὰ σφάλματα. Ἄν ὁ διδάσκαλος ἀναγκάζεται νά ἐπιπλήττῃ καί νά τιμωρῇ πολὺ, εἶνε βέβαιον σημεῖον, ὅτι ἐλλείπει αὐτῷ ἢ ἐπιτήρησις ἢ ἰσχὺς τῆς προσωπικότητος, ὃ ἔστι ἢ κυρία τοῦ διδασκάλου ἰσχὺς, κεῖται εἰς ἀντίστροφον πάντοτε σχέσιν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν τιμωριῶν, ὃ ἔστι, ὅτω μᾶλλον ἀνγκάζεται ὁ διδάσκαλος νά τιμωρῇ, τόσῳ χειρότερον εἶνε τὸ σχολεῖον καί τόσῳ ὀλιγώτερον ἀξίζει ὁ διδάσκαλος. Τούναντίον καλλίτερον εἶνε τὸ σχολεῖον καί ἰκανώτερος ὁ διδάσκαλος, ὅσω ὀλιγώτερον ἀναγκάζεται νά τιμωρῇ καί ὅταν μᾶλλον διὰ τῆς ἐπαγρυπνήσεως τοῦ ὀφθαλμοῦ του προλαμβάνῃ τὰ ἀτακτῆματα τῶν μαθητῶν, ἐμποδίζῃ αὐτὰ νά γείνωσιν, ἢ καταπνίγῃ αὐτὰ ἐν τῇ γενέσει των. « Ἐκ δέκα ραπισμῶν, ἅτινα δίδει ὁ διδάσκαλος, τὰ ἐννέα ἀνήκουσιν αὐτῷ » λέγει παιδαγωγός τις.

Ε. ΓΛΑΛΛΟΥΣ.